

Pozořice (okr. Brno-venkov)

„U Tří studánek“, „Vildenberk“, parc. č. 2127, 2037.

Pozdní středověk, novověk. Milířiště. Sonda. Badatelský výzkum.

Uložení nálezu: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: WGS-84: 49.2335194N, 16.8258667E; 49.2263111N, 16.8176889E

Během povrchových průzkumů lesů v severovýchodní části katastrálního území Pozořic byly identifikovány dvě malé plošiny interpretované jako milířiště (Novák, Kadavý a kol. 2022, 44).

První objekt se nachází v trati „U Tří studánek“ v nadmořské výšce 446 m a má oválný tvar o průměru 6 m (po vrstevnici) a 4 m (po spádnicí). Od nejbližší identifikované komunikace, ať zaniklé v podobě úvozů, či současné, je střed plošiny vzdálen 26 m. Vzdálenost od nejbližší vodoteče činí 54 m. Zahlouben je do svahu o sklonu 8,8°. Realizovaná sonda byla 0,5 m široká a 6,8 m dlouhá. Pod vrstvou humusové lesní půdy místy až 10 cm tlusté byla zjištěna přibližně 10–20 cm mocná tmavě černá vrstva bohatá na fragmenty uhlíků. Z uhlíkaté vrstvy bylo odebráno reprezentativní množství vzorků uhlíků, které byly dále analyzovány a datovány. Výsledek radiouhlíkového datování stanovil kalibrovaný stáří do rozmezí let 1399–1435 AD. Dendrochronologicky se bohužel nepodařilo datovat ani jeden vzorek.

Druhý objekt se podařilo identifikovat v trati „Vildenberk“ mezi výrobním zázeminem a údolím Kovalovického potoka na konci uměle vytvořené roviny. Ta je umístěna v nadmořské výšce 390 m, má přibližně oválný tvar a průměr 8,5 m (po vrstevnici) a 6,5 m (po spádnicí). Kolem milířiště vedla obslužná komunikace (v dosahu 10 m ze středu plošiny) a hned pod ním se nacházel zdroj vody (14 m ze středu plošiny). Objekt spočíval na srovnané ploše, sklon svahu pod jeho hranou směrem k vodoteči činí 19,6°. Vzhledem k předpokládané souvislosti objektu s aktivitami odehrávajícími se na výrobním předpolí Vildenberka ve středověku bylo přistoupeno k archeologickému výzkumu milířiště, jehož cílem bylo získat vzorky pro dendrochronologické a radiokarbonové datování. Ze středu objektu byla vedena sonda o šířce 0,5 m a délce 6,8 m, zasahovala tedy až za hranu pracovní plochy. Pod vrstvou humusové lesní půdy tlusté až 10 cm ležela cca 10–20 cm mocná tmavě černá vrstva bohatá na fragmenty uhlíků. Stejně jako u předchozího objektu bylo odebráno reprezentativní množství vzorků uhlíků, které byly dále analyzovány a datovány. Výsledek radiouhlíkového datování nabídl značně široký časový interval kalibrovaného stáří 1700–1955 AD. Dendrochronologicky se bohužel nepodařilo datovat žádný vzorek.

Ani u jednoho z objektů se nepodařilo objevit žádné movité archeologické nálezy. Doprovodný průzkum detektorem kovů v okolí milířišť rovněž neodhalil žádný artefakt, který by bylo možné klást do souvislosti s pálením dřevěného uhlí (Rybníček, Kolář 2022, 29, 33–35).

Literatura

Novák, J., Kadavý, J. a kol. 2022: Pozůstatky lidské činnosti v lesích.

In: K. Sklenář a kol.: *Život v lesích. Kritický katalog k výstavě Život v lesích*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 43–51.

Rybníček, M., Kolář, T. 2022: Dendrochronologie. In: K. Sklenář

a kol.: *Život v lesích. Kritický katalog k výstavě Život v lesích*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 28–29, 33–35.**Summary**

The samples of charcoal were taken for further analyses and dating during the test pitting of two charcoal kilns located in the cadastral area of Pozořice (Brno-Country District). The result of radiocarbon dating provided a calibrated age ranging from 1399 to 1435 in one case and from 1700 to 1955 in second case.

Jakub Novák

Prušánky (okr. Hodonín)

„Od Žižkova“.

Středohradištní období (RS3), mladohradištní období (RS4), vrcholný středověk. Hrob, sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 48.8334397N, 16.9619297E; 48.8358725N, 16.9618011E

Při výzkumu v katastru obce Prušánky byly kromě pozůstatků osídlení únětické kultury objeveny i objekty středověké. Ty představoval hrob dítěte, pocházející nejspíše ze střední doby hradištní, polozemnice a zásobní jámy s keramikou z konce 12. či 1. poloviny 13. století a tři nevýrazné objekty s keramikou vrcholně středověkou. Středověké osídlení se koncentrovalo v jižní části skryté plochy, v nivě potoka Prušánka.

Objekt 68 obsahoval pohřeb dítěte s keramickým hrnečkem a železným nožkem. Dítě ve věku asi sedmi let bylo uloženo na zádech hlavou k západu. Vzhledem k malé velikosti hrobové jámy byla hlava zřejmě v předklonu, s bradou na hrudníku. Při strojní skrývce byla bohužel lebka zcela zničena, zachoval se pouze jeden zub. Stav nádoby je velmi fragmentární, nevylučuje však datování do střední doby hradištní. V tom případě by tento hrob mohl souviset s pohřebišťem na pravobřeží potoka Prušánka.

Na zkoumané ploše byla zachycena část sídliště z pozdní doby hradištní s keramikou datovatelnou do závěru 12. až 1. poloviny 13. století. Této fázi lze přiřadit objekty 53, 54, 61, 72–75, 78, 79, 81, 82, 87 a 88. Z nich nejvýraznější byl objekt 53, který představoval relikv zaniklé polozemnice s pecí. Stavba o velikosti zhruba 5 × 5 m byla vybavena masivní kamennou pecí umístěnou v jihovýchodním rohu. Konstrukci stavení tvořilo celkem osm sloupů. Žlaby přiléhající ke třem sloupovým jamám spíše než s konstrukcí stavby souvisí s mechanismem jejího zániku.

S dalšími stavbami mohou souviset žlaby (obj. 61, 73, 74, 78, 81, 82) vyplněné černou hlínou, ve zkoumaném řezu však netvořily rozpoznatelnou strukturu. Objekty 54 a 75 lze interpretovat jako rozměrné zásobní jámy.

Nejmladší komponentu osídlení na lokalitě tvoří tři objekty s keramikou zařaditelnou do vrcholného středověku. Tvoří ji drobná obdélná jamka (obj. 65), nepravidelná mělká jáma (obj. 66) a žlab (obj. 83), svým tvarem odpovídající žlabům popsaným výše.

Literatura

Neuveдено.

Summary

In addition to the Únětice culture settlement, medieval features were discovered during the excavation in the cadastral area of Prušánky (Hodonín District). These included a child's grave probably from the Middle Hillfort period, a semi-sunken hut and storage pits with pottery from the late 12th or the first half of the 13th century, and three less distinct features with a high medieval pottery.

Pavel Moš